

Universitätsbibliothek Paderborn

**Sermones uenerabilis magistri Nicolai de blony
decretoru[m] doctoris. capellani episcopi Bosnomensis.
ualde deseruientes populo. sed et clero utcu[m]q[ue]
docto eos digne legenti. predicanti. aut ...**

Nicolaus <de Plove>

Argentine, 22. XI. 1494 - 1495

De inuentione sancte crucia.

urn:nbn:de:hbz:466:1-31214

De sanctis Philippo et Jacobo

pter verbū dei z salutē hominū vitā z cor-
pora exposuerit. Hanc audaciā supserūt
a dño q̄ dixit eis **L.** xii. ne terreami ab his
qui occidunt corp̄. z post hec nō bñt apl̄
qd faciat. Timete euz qui postq̄ occiderit
bz p̄tate mittere in iehennā. Et h̄ stanter
ficerūt. qz ppter nullā p̄tate neq̄ tyrānidez
a ybo dei cessaerūt. sed cū magna stātia
imp̄territ loq̄banf **A.** v. Oportet obe-
dire deo magis q̄s hoib. Tertio h̄bant ra-
lem sapiam. q̄ q̄qd ybo docuerūt. xpm ie-
sum imitantes opere z labore adimplabant
A. c. legiū de xpo. Lepit iesus facere z do-
cere. primū facere. postea docere. Sic bea-
tus Jacobus horat in sua **L.** anonica. Esto
te factores ybi z nō audidores tm. fallētes
vōmetiōs. Nulli dubiuz qn pr̄fecit qd
monuit. **Vn** apl̄s paul̄ **R.** x. Nō em
audeo aliqd loqui eoz q̄ per me non effici
xps. iudicās nō vere quidē pdicare eū qui
pdicat z nō facit. Quia q̄qd verbo pdicat
critis destruit si ope nō implet. qd mē dif-
ficiūt. Jo veris pdicatoz v̄ verbis p-
dicat z exmplis debet aureola ppter operis
difficultatē. Tertio gl̄osi isti pncipes viri
le p̄stantia in h̄ exhibebat q̄ in passiōe ha-
bebāt patiētiā nec murmuratis nec q̄ri-
monias exhibebes. sed tacita p̄fia q̄quid
eis irrogatū fuerat suffrētes. Et h̄ fecerūt
pter tria. sz vt mḡo suo se p̄formarēt. vt
pmia inde cumularēt. P̄mū ppter deum.
scdm. ppter pmū. tertiu ppter scipm. Prio
dico q̄ patiētiā in suis passiōibz h̄bāt vt se
mḡo suo iesu xpo p̄formarēt. Sic em p̄di-
cerat eis Ihs **D.** x. Nō sit discipul̄ su-
per mḡm. fuis sup dñm sui. Et **J.** x.
Si me psecuti sunt z vos psequez. Ad
hanc p̄formitatem monuit nos apl̄s **H.**
eū. di. Per patiētiā currāt ad p̄positū no-
bis certamē aspiciētes in auctorem fidei z
p̄summatore ibm q̄ p̄posito sibi gaudio su-
stinet crucē p̄fusioe p̄cepta. Et subdit. Re-
cogitate eū q̄ talem sustinuit a p̄toribz ad-
uersus semetipm p̄tradictionē. vt nō fati-
gemini animū v̄is deficiētes. s. p̄ impati-
entia. Qd z fecerūt. Nā in oī p̄flura eoz z
angustia ad formāz exēplar a mḡo eis tra-
dicto recurrerūt. Sic em dicit eis mḡ **J.**
O. **H.** xiiij. Exemplū dedi yob vt queadmo-
du ego feci ita z vos faciat. H̄do pari-
entiā habebāt. vt posterū exemplū patiētiē.

relinquerent. siēt ip̄i a mḡo suo accepēt
hanc formā. z cā in posteros trāsuderunt.
Sic legiū de sc̄tō thobia **T.** ob. ii. Hanc
temptationē pm̄lit de euenire illi. vt z po-
steris darec exemplū patiētiē. sicut z sancti
Job **H.** ibi. Tertio patiētiā exhibebant
sancti apl̄i in suis passionibz p̄mia cumu-
larēt. Nemo em. vt ait apl̄s. coronabit nisi
legitime errauerit. Legitime aut̄ certat q̄
passioni patiētiā supaddit. Et h̄ est magis
meriti. **Vn** apl̄s. ii. **L.** or. iiiij. Qd in p̄senti
momentaneū ē z leue tribulatiois n̄c. sup
modū in sublimitate etiū gl̄e pond̄ oga-
bit in nob. Et sic p̄t̄ p̄mū mēbris quo isti
duo pncipes viri sūt. qz virilē vicerūt. Di-
cunt etiā pncipes angl̄i z dñi. vt p̄t̄ i fmo/
ne apl̄oꝝ p̄tti z pauli b̄ positiōis zc. **T.**
B **S**equit sc̄dū pncipale. s. quē dicunt vi-
ti misericordie. in q̄ coīmedat a clementi bonita-
te. Et criteriū em circa seip̄os duriz strenui
z circa nos dicunt misericordes. Nec ē re/
ligiosa iusticia vt q̄s sit sibi dur̄ z atq̄s re/
missus. q̄uis i multis religiosis p̄trariū iue-
niat. vīz vt sibi p̄pis sine remissi z alijs du-
ri. Dicunt aut̄ viri misericordie. vt ait **B.** cr̄n. qz
misericordia z dō sūt p̄secuti. z nullis eoz meri-
tis perīsteb̄o a deo sūt p̄ueni **J.** x. Nō
vos me elegist̄ s. ego elegi vos. z posui vt
catiſ z fructuz afferat. z fruce v̄ maneat.
Qd exponēs **B.** r. di. Posui ad aq̄rendā z
augendā grām. plātanū in vineā. vt eat̄ vo-
lendo. z fructū afferat. opando. H̄az velle
aliqd facere mēte ire ē. **Vn** p̄ oibz nob̄ dicit
apl̄us **T.** iii. Nō ex opibz iusticii q̄ fecim⁹
nos s. fm̄ suam misericordia saluos nos fecit.
Sco dicit sūt viri misericordie qz m̄ia pleni.
Qd in vita eoz z actibz clari inueniēt quō
discipuli currebāt. quō seip̄os ipendebant
z quō oibz m̄ia desiderātibz clementiā ex-
hibebāt. Tertio dicit sūt viri mīc. qz mis-
ericordie nob̄ a deo donati sūt. vt videntes
eoz lapsuz z postea ad apicē rāte sc̄tar̄. p/
motos neq̄q. p̄ nr̄is crīmibz despem⁹. **V**ie
B. reg. Sacra scriptura narrat nob̄ sc̄tō p̄ ge-
sta vt ad eoz imitationē corda pmoueat i-
firmor. Dūq̄ vīctoriā illoꝝ sc̄z cōmemor-
at p̄tra vīctoriō p̄lia debilita corda nr̄a p̄fir-
mat. Et nōnq̄ nō tñi eoz vītūc s. casus
innocēt. vt z vīctoriā fortū videam⁹ qd
imitari. z in lapsis q̄d vīncere debeam⁹. Qd
nob̄ p̄stare dignet ē.

De inuentione sancte crucis.

Sermo XXVII.

B p quod sit iusticia Sapie. rūm
Dicit glosa. lignū p qd sit iusticiā.
Hullū em aliud lignū ydoneū fuit ad faciēdū iusticiā ni
si illud. **P**uī g̃ rei occasione circa ḥba the
matis tria p ordinē pseqm̃ur sc̃z de huī li
gni bñdictione. de eiō distinctionē. et iusticie
exhibitiōe. **A** Primo dicēdū est de hu
ius ligni bñdictione. i. cur h̃ lignū dicat be
dictū. **U**bi sciēdū q̃ inverteri test. ppter tri
plicē causaz bñdictionē legim̃ exoptataz
sc̃z. ppter liberationē. semis multiplicationē
celi glificationē. ppter has cas̃ etiā reue
rendū cr̃c lignuz merito d̃r benedictum.
Primo dico sc̃tā Judith leg̃ bñdicta pro
pter p̃lī liberationē. de q̃ Judith. vii. Be
nedixit te d̃e in brute sua. q̃ p̃ te ad nibilū
redegit imicos ñros. et infra ibidē. Tu glā
bierlm̃. tu leticia isrl̃. tu honorificēa p̃pli
tui. q̃ fecisti viriliꝝ et fortatuꝝ est cor tuum.
io benedicta eris in eternū Judith. xv. **S**z
q̃ fuit causa buī bñdictionis. no alia nisi po
puli liberatio. **B**eo leg̃ bñ dicit filiꝝ rho
bie. ppter semis multiplicationē. **T**ob. ix.
Babelus cognat̃ thobie venies ad nupti
as s̃ filiꝝ thobie bñdicit deū et dixit. Benedi
cat te d̃ns deū isrl̃. q̃ filiꝝ es optimi viri et
iusti et deū timetis et elemosynas facientis.
Et dicas bñdictio sup ṽorē tuā et sup pa
rētes ṽos ut videat filios ṽos et filios fi
liorū ṽorū ṽsq̃ in tertia et q̃rtā generatiōem
Et sit semē ṽim bñdicatuꝝ a deo isrl̃ qui re
gnat in secla secloz. **T**ertio leg̃ Jacob
patriarchā a p̃e suo ysaac bñdicitur. q̃ sibi
possessionē celi adoptauit Gen. xxviii. De
us õps bñdicit tibi et det tibi bñdictiones
abrac et possideas terraz pegrinatiois tue
qua pollicit̃ est aucto tuo. **D**is trib̃ benedi
ctiōib⁹ bñdicit iacob filio suo ioseph in ter
ra egypti Gen. xlir. **O**m̃s deū bñdicit te
bñdictionib⁹ celi. Ecce benedictio celestis
bñdictionib⁹ abissi iactis deorsum. **I**n h̃
innuit bñdictionē liberatiois. et bñdictionib⁹
ṽberū et ṽulue. in h̃ tangit bñdictionē semi
nis. **D**is g̃ trib̃ bñdictionib⁹ in una bñdi
ctione simul p̃fluentib⁹ veneradū crucis li
gnū merito d̃r benedictū. **N**ā p̃ eum sum⁹
ab inferno liberati. meritis et gra multipli
cati et ad celū renocati. **E**t ideo ex p̃fundo

corde cū om̃i reverēcia p̃strati dicam⁹ õca
Benedictū lignū p qd sit iusticia. **B**
H̃co dicēdū est de huī lignī ab alijs
distinctione. Hoc em lignū crucis ab alijs
specificat̃. Et em lignū p̃uaricatiōis. cuī
ligni fr̃ctū primi parētes gustates p̃uari
cati sunt mandatū dei. Et etiā lignū crucis
ab his specificatū maledictiōis. de q̃ dicit
Deutero. xxi. Maledict⁹ a dō ē q̃ penderi
ligno. in quo scelerati pro suis scelerib⁹ su
spendunt. A quib⁹ lignis benedictū lignū
nostrū p̃ hoc additū sc̃z p quod sit iusticia
specificat̃. **P**riox g̃ lignū crucis d̃r bñdicitū
q̃ p̃ ipm̃ sum⁹ liberati. i. eo et õps ih̃e cōple
ta passiōe cr̃c̃ descedit ad limbū et p̃ sue p
sentie illustratiōe liberauit p̃ces ñros. et
nos silr. ut illuc ñi voluerim⁹ m̃meren
ti. **D**e q̃ Greg. Ecce nos q̃ redēptoris ñri
gra liberati sum⁹. **H**ec celestis munera gra
bēm̃. ut cū a carnis ñre hitatōe subtrabi
mur. mox ad celest̃ g̃le premia pducamur
Quia dū redēptor ñ clausa ifernū pene
tratur intraret electoz exinde aias edu
xit et nos illacire ñ patif. **H**ec q̃ ante xpi
aduētūz in h̃uc mōm̃ venerat̃ q̃ntūcūg de
brute iusticie bēnt. et corpib⁹ educit̃ sinū
celest̃. patrie nullo mō recipi poterat̃. **S**ic
iacob p̃iarcha audiēs filiū a bestiis deno
ratū. dixit Gen. xxxvii. Descedit ad filiū me
um lugēs in ifernū. i. limbū. **Q**uātūcūg ei
boies sc̃t̃ erat̃ i. limbo detinebañ donec p
bñficiū passiōis xpi liberarent̃. **B**eo li
gnū crucis bñdicitū d̃r. q̃ p̃ illud lobole xru
tū. grāz et meritoz sum⁹ p̃ oia ditari. **M**az
merita xpi et sc̃p̃ oīm̃ i. brute passiōis crucis
tōi ṽnica et coadunata p̃cipiam⁹ p̃ oia et
cōicam⁹. **S**ic i figura legit̃ dixisse Jacob
ad laban Gen. xxx. **D**odiciū habuist̃ aīq̃
venire ad te. s. p̃ beneficiū passiōis. nūc aut
dives fact⁹ es. et bñdicit̃ tibi deū ad itroitu
meū. **D**icit ap̃l̃ dicit̃ i. Cor. i. Br̃as ago do
meo p̃ oīb⁹ vobis. qm̃ diuines fact̃ i. il
lo. s. ut q̃ in p̃p̃is meriti defecim⁹ ex ipsius
meriti ditemur. **T**ertio d̃r bñdictū ppter
celestis ianue agitionē. Quia p̃ cr̃c lignuz
ap̃ta est ianua celest̃ regni. **N**ō pulchre fi
guratū legim̃. **M**un. xxxv. Exiles p̃fugi
an morē pontificis nullo mō in ṽrib⁹ re
uerti poterant sed remanebant i. ṽrib⁹ refugij
donec sacerdos magn⁹ qui oleo ṽn
cius fuerat moreretur. **H**incet dominus
p̃ ps̃. **S**ingulariter sum ego donec tran

De inventione sancte crucis

seam. Quia nullus quantum scimus intrare potuit quicquam in ligno crucis per mortem christi debitu esset solutus. **L** Expeditus prius duobus anno ad tertium principale. Pro cuius determinatio sciendu. Quid in passione domini fuit triplex crux sex malii latronis. et boni latronis. et crucis christi. Et he tres crucis significavit triplex martyrium. De prima enim crucis descendit ad infernum. De secunda ad celum. De terciis ad plenitudinem omnium bonorum. Nec autem triplex crux usque in fine seculi habet martyres suos. Oportet hoiem velit nolit i alii qua illarum crucis pendere et martyrum suum compiere. Malis enim hoies pendet in cruce malii latronis. de qua et ipsi transiit cum malo latrone in infernum. Boni autem pendent in cruce boni latronis. et cum eo pueniunt ad regnum celeste. Perfectivero quod prefecte imitantes dominum non declinantes ad dexteram neque ad sinistras cum christo pendentes in sua cruce trahentes de ipsa ad superna premia pectorum. Eligatque nunc homo in qua cruce cupiat suum martyrium adimplere. quod nemo declinare poterit quoniam istorum martyrum pars. Nam ad labores et passiones ex pura ratione prima additi sunt ut nemo ex omnibus hominibus valeat bis effugere. sine passionibus nemo inueniri poterit super terram. Eligatque homo salubrionem crucem aqua tandem felicitate summae passionibus habens seculi ibit ad vita et vivat cum domino in eternum declinans crucem malii latronis in quam sibi huius seculi cruciantur. et pena huius crucis transeunt ad eternam dannationem. **N**unc has tres crucis percurramus ut videamus qui in qua cruce pendeat. et quod quilibet in sua cruce sufferat cruciatus. Est prima crux malii latronis et cum eo omnium peccatorum qui cruciantur et fatigantur ut ea sibi attrahant qui in hoc seculo occupiscunt. quoz alii in bianco honoribus. alii diuinitatis. alii voluptatibus. qui vi frequenter diuersis affectionibus conteruntur. **E**ccl. xiiij. Non est ei bene qui assiduus est in malis. Reuera non bene. sed male. **B**ern. Sunt quod labores sustinent sed non est illis pars in domino. Vigilat raptiores circa noctem ferro vestiti ut predicta rapiantur. Vigilat fur ut domum proficiat. Vigilat luxuriosus ut suaz adimplat voluptatem. Sed hi omnes longe sunt a labore et dolore quemadmodum considerat et approbat. **H**ic de laboribus suis trahentes ad perpetuas crucias. Habet autem hec crucis pectorum vel filiorum habens seculi ad modum cru-

cis quatuor cornua quae eos sic affligunt ut nunquam venire requiescat. **S**upiorum enim pars crucis est superbia. quae laborat ut alius dominetur. Inferior pars est luxuria. quae laborat ut veluptate perficiatur. **D**exterum cornu est auaricia. quae laborat ut diuitie acquirantur. **S**inistrum cornu est inuidia. quae inuidendo bonis aliis cruciantur. **E**x his quatuor infectionibus torquuntur nunquam requiescat. **D**e quo dicit **I**sa. lvij. **I**mperii quod si mare seruens. quod quiete non potest. **T**el posset dici quod crucifixorum ex quatuor timoribus constat. **T**empore enim sunt in timore grauissimum constituti. **N**am superior pars erit et timor mortis. Inferior est timor inferni. **D**exterum cornu est vel sunt percutientia vel accusantia. **S**inistrum scelerum est et durum dei iudicium. **E**t quibus quatuor afflictionibus in conscientia supra modum torquuntur ipsorum. Idcirco proverbiu. **S**ine irascibiliitate rideat. s. impius non inueniet requie Job. xv. Sonus terrorum spiritus auribus illis. **N**on hac cruce dimissa cum bono latrone crucis punctione perfigamur. **N**am de illa oī certo certus aur ad purgatoriū aut ad celum ascendemus. **E**t quod secunda crucis boni latronis figurata vita penitentium. **E**t habent quatuor cornua sic prima. **S**upiorumque habens crucem est sacrificium de offensa deitatis. cui oī includimur quod ad placandum deū possimus exhibere. sicut est tritio. confessio et latitatio. dolor. gemitus. luctus. affectiones deuotio nis que de superiori pte rationis et corde dolenti videntur procedere. **H**ec inquit oī in vnu erga sta sursum ad supplicandum et placandum deū europa porata per superiori pte crucis accipimus. **S**ecunda pars crucis inferior in quod pedes de tra levati duro clavio perfiguntur. est abdicatio oī foliorum trene. **P**er pedes enim affectiones accipimus. quod de tra levamus et cruci per clavum affigimus. cum easdem affectiones ab oī trene consolatiōe separamus per clavum domini timoris. crucis christi et passionis eius perfigimur nihil aliud cogitantes nisi christum et hunc crucifixum. **T**ertia pars habens crucem est cornu dextrum cui etiam dextera manus perfigitur per quam manū quod pmptra est ad largitatem. ignoroscibilitas (quod est virtus inter alias virtutes largitissima) intelligitur. **H**ec enim est virtus ut dicat **L**uke. quod in axe hoiem assilat deo. qui non solū suum crucifixum induxit. sed etiam per eis ad proximam intercessit. **D**icitur. Ignoscibilis quod nesciunt quod faciunt. propter quod de hac virtute scriptura admonemur. **N**unc enim deū offenditum placabimur nisi et nr̄is offenditibus

igescam⁹. Hincē qđ dī Ecc. xxviii. Relinq proximo tuo iocenti tibi et tūc deprecantib⁹ tibi peccata soluentur. Qui em⁹ in hominē similē sibi nō habet misericordiam p̄ p̄tis suis q̄s exorabit p̄ delici⁹ ill⁹. q.d. Null⁹ nec si bi dimittent. Sic t̄ ipa diuina vita Dat. vi. Si dimiserit⁹ hominib⁹ p̄tā. dimittet et vobis p̄ r̄ celestis delicia via. Q̄ si vos nō dimiserit⁹ hominib⁹. nec p̄ vester celestis dimittet vobis p̄tā via. Quarā p̄ istius crucis est cornu sinistrū p̄ quod ablataz rerū restitutio designat. Quia vt dī Aug⁹. Perim nō dimicat nisi ablati⁹ restituant. Et hoc nō solū intelligendū est de rebus s̄ etiā de fama ⁊ honore ⁊ om̄i bono homis indebita ablata. Quia tales oīo corā domio maledicti sunt nisi restituat̄. Tertia crucis dī crux xp̄i. Sed ralis ablata est ⁊ nimis sublimis. ⁊ magni sunt p̄ om̄ia q̄ pendunt in ea. Ideo v̄sq̄ ad festū exaltationis crucis de hac cruce refuem⁹. Ibi materia coperit festo ⁊.

De hac cruce fmo pulcher habet in sermonib⁹ hui⁹ positionib⁹ sc̄z Socr̄i de sancti circa festū exaltationis sancte crucis vide si placet. Quere infra post sermonem. l. ibi scriptum.

De corpore christi.
Sermo XXVIII.

Mei manducat q̄ meā carnē ⁊ b̄bit meū sanguinē in me manet ⁊ ego ī eo. Jobis. vi. Tria sunt ex q̄to solet cōmendari rex vel princeps terren⁹. Prīmū est potētia. q̄r p̄ncipat⁹ nō est nisi quedā cīnīl potestas. Jō dīct Salomon Proverb. xiiii. In multitudine pl̄i dignitas reg⁹. ⁊ i p̄auitate plebis ignominia p̄ncipis. Sc̄m ē clementia. q̄r p̄as sine clementia virtutē vez̄ principem in tyrannū. Jō dicebat Arthur verses rex magn⁹ Pester. xiiij. Lū gentib⁹ multis impasse. ⁊ vniuersuz orbe meē ditioni subiugasse. nequaq̄ volui magnitudine abuti potētiae. sed clementia ⁊ bonitātē gubernare subiectos. Un. iij. Reg. xij. ⁊ iij. Paralip. c. Si placuerit p̄lo huic zlenier̄ eos v̄bis clementib⁹ seruent tibi om̄i tem̄pore Prover. xx. Robora clementia thron⁹ regis. Tertiū est magnificētia. Dagnificē

tia em⁹ est virt⁹ solis p̄ncipib⁹ suenīcēs. Jō dīct Pester. i. Q̄ Asuerus rex fecit cenam magnā cūctis p̄ncipib⁹. In qua fuit mini strantū habundātia. vīnū quoq̄ magnificētia regia dīgnū apponebaſ. Et quia domin⁹ nō s̄ ielus t̄s est p̄nceps regū terre. vt dīct Apocal. i. Idecirco p̄t ab h̄ tripliū p̄cōto cōmendari. ⁊ singulariter is a crāmētō diuinissime eucharistie. In q̄p̄mo oñdit suā omnipotētia. quia nō minoris virtutis est mundū de nibilo creare. Et tam substantiā panis subito in corp⁹ suū incorruptibile conuertere. Jō dīct Psal. Quoniam memorīa fecit mirabilū suorum chrl̄. In hoc sacramētō. Opera em̄ mirabilia declarat̄ diuinaz potentiaz. Pro quib⁹ p̄p̄bera dīcit. Lōfitebor tibi quia terribilis magnificatus es mirabilia opera tua ⁊ anima mea cognoscet nimis. Secūdo t̄s ostendit ibi clementiā suā. Quia totum se metiū dedit tam dignis q̄s indignis. Et ideo sequit̄ misericors ⁊ miserator domini. De qua clementia dīct p̄phera in Psal. Huavis domin⁹ vniuersus. ⁊ miserationē eius sup̄ om̄ia opera eius. Tertio chrl̄ ostendit ibi suā magnificētia. Quia ibi statuit dari vñiū ferculuz quod haber in se p̄ de p̄ciositate q̄s suū rotū regnū. Jō Ps. extollens magnificētia diuinā dicit. Oculi om̄ii in te sperat̄ domine. ⁊ tu das escas illis in temp̄e oportuno. Et quia oportuna manus in p̄ncipe designat magnificētia. Jō dīct. Aperis tu manū tuā. ⁊ implex om̄e anīal benedicōe. Tantā igitur saluatoris nostri potentia. tantā clementiam. tantāq̄ magnificētia. considerano mater sancta ecclesia erga se ex maxima christi dilectione ⁊ caritate ostensa. Herit hoc dignissimum sacramētū tanto deuot⁹ quanto celebrius venerari censuit. quāto maiora ex eodem sibi beneficia p̄cellisse conspīcit. Quorū quidem beneficioū illud preciū p̄uum videt̄. q̄ hoc venerabile sacramētū facit in nobis manere deum ⁊ nos in deo. Hinc saluator loquēs de p̄fectione huīus sacramēti dicit in verbis p̄posit. Qui māducat meā carnē ⁊ b̄bit meū sanguinem in me manet ⁊ ego ī eo. Loco vbi supra. Circa materiaz presentis sermonis triv̄plex potest occurrere dubitatio. Prīa dubitatio est quare christus instituēs hoc sacramētū voluit nos participes esse eius.